

103

Dinastie

RELATIUNILE INTERNAȚIONALE.

- Intre staticismul pacific și dinamismul revizionist -

In intreaga lume se observă o creștere neobișnuită a interesului public în problemele, afacerile și evenimentele internaționale.

A înțeles în ~~sferă~~ și " omul din stradă " că în bună parte soarta sa e legată de unele întorsături ~~survenite~~ dincolo de hotarele propriei sale țări, fie că aceste "intorsături" sunt de ordin pur politic sau economic, fie că duc la o ameliorare a situației sale, sau .. la război.

Dacă " omul din stradă " știe numai că relațiunile internaționale sunt ~~conduse și~~ dirijate de oameni cunoscuți sub numele de "diplomati", știința relațiunilor internaționale cercetează motivele cauzale ale cooperării dintre state.

Destinul națiunii și al statului, știm cu toții că nu este legat numai de voința și capriciul nelimitat al oamenilor. În egală măsură, s'a dovedit amplu, că teritoriul său, cu alte cuvinte factorul geografic și economic își dispută rolul "drojdiei" ~~fermecătură~~ care pune în dos-pire organismul politic ce-l cunoaștem sub denumirea de "stat".

Fără să că nu este scris nicăieri, că un popor care este așezat pe un teritoriu sterp și stâncos, trebuie să fie azi sau să rămână și mâine, sărac și lipsit de un viitor promițător. Avem atâtea exemple când omul, prin achizițiile sale tehnice a știut, în adevăratul sens al cuvântului, să schimbe suprafața pământului și să devină dintr'un stat agricol, un stat prin excelență industrial sau să devină dintr'un stat mic și slab, o putere respectată și importantă în concertul internațional al popoarelor lumii.

In antichitate putem găsi exemplul Egiptului, care într-o vreme a dominat întreaga politică din Orientul apropiat, prin aceea că și-a întemeiat un stat puternic subordonându-și prin diguri și canalizări apele Nilului în mijlocul pustiului nisipos și nelocuit.

In istoria modernă, găsim exemple tot atât de mărețe în cazul Olandei, al Belgiei și Danemarcei, cari oricum, valorează azi mai mult decât uriașă întindere a Chinei sau a Indiei.

Pe de altă parte însă și elementul uman, poporul și națiunea, ~~cumtoate aspirațiile lor nationale și sociale~~ poartă în bună parte răspunderea în fața istoriei, că factorul care indeplinește funcția unui motor care-și aservește nu numai ~~faptul~~ naturii ci ~~trăsătură~~^(trăsătură) efectiv și destinul statului. Sunt nenumărate exemplele când state cu immense bogății naturale, au rămas totuși pe un nivel scăzut din cauza trăndăviei, a desorientării și a demoralizării factorului uman. China, Turcia sub califat și chiar și imperiul roman sunt exemple tipice.

Dacă statele ar avea aceleași caracteristice pe care le are mineralul amorf și mort, desigur că nimic nu ne-ar turbura linistea. Statul este însă un organism politic viu, în a cărui alcătuire, pe lângă factorul geografic, intră cel puțin tot atât de activ și omul, viu, vesnic în mișcare, în perpetuă luptă pentru mai bine, pentru realizarea unor deziderate materiale și morale sau ideologice.

Aceasta explică și de ce viața internațională și ansamblul de relații internaționale, nu se petrifică, ci mai degrabă ne oferă aspectul unor valuri cari sunt în stare de perpetuă mișcare și frământare.

De aici și distincția care se face între "statele dinamice" și "statele statice", sau cu alte cuvinte, între statele cari tind să modifice harta lumii și poziția lor politică și economică și statele cari stau de veghe ca pozițiile din urmă, cucerite cu atâta jertfe, să rămână neatinse și nealterate.

Dinamismul unui stat în materie internațională, se manifestă pe două căi : sau pe calea unor expansiuni teritoriale coloniare, sau quasi-coloniare / de exemplu cazul Japoniei în Mandciuria / sau pe calea unor violente campanii duse pentru revizuirea unor tratate ~~recăsătorite~~ urmărind prin aceasta ~~recooperarea~~ de vechi teritorii sau și achiziționarea unor noi teritorii. În acest din urmă caz, Ungaria e un exemplu notoriu.

Dacă în trecut diverse forțe, în special forța brută miliitară, religia și chiar forțele mistice erau acelea care trăsau hotarele unui stat, când poporul și massele nu erau întrebate și nici consultate unde și în care stat politice sunt ele gata să conviețuiască și de care Domn sau stăpân sunt bucuroase să ascultă, dacă într-un trecut nu prea îndepărta încă, elementul ~~xix~~ omenesc și etnic era desconsiderat și trecea drept o massă inconștientă și privită ca simplă pradă de război, zestre sau plocon, astăzi, lumea civilizată a ajuns la convingerea că ordinea și pacea în afacerile internaționale, nu pot fi asigurate decât pe baza autodeterminării voluntare și nesiluite a popoarelor.

Cu alte cuvinte, relațiunile internaționale se bazează astăzi pe o cooperare voluntară, iar statul însuși pe libera și voluntară conviețuire a comunității etnice.

In acest caz, orice ~~xix~~ dinamism (care tinde să destrame prin forță brutală sub forma revizionistă, actuala stare de lucru, nu numai că ne-ar impinge înapoi în spiritul unor vremuri trecute cari se caracterizau prin practici azi detestate, ci, mai mult decât atât, tinde să anihileze și să sufoce cea mai prețioasă cucerire făcută de om în zilele noastre : dreptul său propriu de a dispune după voie, de propria sa soartă.)

Admitând cum am făcut-o, că lumea este în veșnică mișcare și agitație, s'ar putea crede că dinamismul de care am vorbit mai sus, e ceva natural și ca atare n'am avea nici un motiv ca să-l detestăm sau să-l credem periculos pentru omenire.

Dinamismul pacific, bazat pe o întrecere sănătoasă și creativă între popoarele lumii pe teren economic, social și cultural, este însă cu totul altceva și se deosebește fundamental de dinamismul agresiv și ~~felicos~~ care nu se poate altfel manifesta decât pe calea armelor, prin măcel, brutalitate și agresivitate.

Dacă legea mișcării perpetue este recunoscută ca un adevar absolut, aceasta nu implică nici decum ca statele și relațiunile dintre ele, să fie bazate pe sfâșieri reciproce.

Nățiunul din statele scandinave, nu poate fi considerat ca "mort" sau aparținând "muzeului de antichități internaționale" cum ar fi de exemplu Andora, San Marino, Lichtenstein. Atât Norvegia cât și Suedia și Danemarca, luptă cu nespusă energie să dea dovadă de puterea lor de muncă în beneficiul națiunilor lor; și totuși de-atația ani de zile, această întrecere dinamică între ele n'a depășit pragul unei armonice conviețuire. Mai mult decât în oricare altă parte a lumii, în mentalitatea acestor trei popoare conștiința interdependenței și a solidarității popoarelor e un fapt îndeplinit, aşa cum pe vremuri fiecare din aceste trei popoare au devenit conștiente de individualitatea lor etnică și națională.

Firește că nu e îndeajuns ca numai statul static, adică acela care dorește sincer pacea, să facă declarații în acest sens și să-și asume întru totul această conștiință pacifică ale cărei baze, cum am zis, sunt formate de inextricabila interdependență a popoarelor. Atâtă timp cât alte popoare nu-și vor însuși aceiasi înaltă conștiință și concepție a relațiunilor internaționale, statele statice din vecinătatea lor firește că nu pot desarma.

Simpla interdependență economică, politică, socială și culturală dintre state, nu implică și o solidaritate inter-statală.

Dela independență conștientă și până la solidaritatea conștientă, e de parcurs încă o lungă cale bazată mai ales pe relații pașnice și neturburate.

Și ca aceasta să se poată realiza, depinde în întregime de statul care perzistă în neastămpărul său dinamic. —

A identifica dinamismele și zonele de înaltă tensiune nu se poate spune că nu este util. Cu mult mai important însă este să găsim cauzele acestui dinamism, de a-i ~~nu~~ identifica motivele de origine ordin ar fi ele.

Se afirmă de către mulți, că ar exista un dinamism natural și unul artificial, sau inscenat.

De a face această distincție, considerându-l de natural și

pe acel dinamism care implică jertfe omenesti, regiuni devastate și mutilări în masă, înseamnă că nu se ține cătuși de puțin cont de civilizație. Nu poate fi considerat natural niciun fel de dinamism economic, etnic sau politic, câtă vreme el se manifestă în modul arătat mai sus, prin jaf, război și măcel.

Masele maghiare, dacă n'ar fi zilnic asmuțite și îmbilate cu utopice și șovine deziderate, să fim siguri, nici prin gând nu le-ar trece să râvnească la stăpânirea unor teritorii noi. Căci după că stim, țăranul sau muncitorul din Ungaria în niciun caz nu trăește mai bine și se bucură de un mai mare confort decât ungurul, țăran sau muncitor, din România, ~~ba din potrivă~~.

Acelaș lucru se poate spune de toate dinamismele sau de toate imperialismele din lumea întreagă.

În nici un caz aceste imperialisme nu se identifică cu aspirațiile maselor. Dimpotrivă, ele sunt produsul și instrumentul unei minorități care fiind deposedată caută să se reabiliteze, sau vânează după căștiguri ușoare.

În cele mai multe cazuri însă, factorul economic este cel mai des invocat, ca puternic determinant în declanșarea unui dinanism belicos.

Dacă în virtutea unui tratat de pace, hotările au fost trasate aparent în contradicție cu legile economice complementare, diletanții în politica internațională, dar mai ales cei direct interesati în revizuirea aceluia tratat de pace, cer înainte de toate această revizuire sub pretextul că vechiul organism politic a fost sfâșiat și trunchiat din punct de vedere economic.

Aceasta este de fapt forma cea mai pretențioasă în care cătă să se îmbrace în străinătate acțiunile revizioniste maghiare.

Dat fiind aspectul organic al lumii intregi, ar fi naiv să ne imaginăm că omul este în stare să-și orânduiască viața internațională în forme perfecte. Întotdeauna prevalau anumite criterii și în cazul ultimului războiu mondial, cum stim, întreaga omenire a acceptat principiul ethnographic chiar dacă prin aplicarea

acestuia, factorul economic și geografic nu putea să-și găsească deplina satisfacție pe întinderea întregului glob.

Dar chiar dacă ar fi așa că Ungaria suferă economicește după urma aplicării tratatului dela Trianon, faptul cel mai important este că pe lângă satisfacerea veleităților etnice, trei State, România, Serbia și republica Cehă, prin nouile achiziții făcute și-au desăvârșit și rotunjit economicește teritoriile lor respective. Atât România dinainte de războiu cât și Serbia și Boemia stăpâneau teritorii cari, din punct de vedere economic, poartă numele de teritorii nearmonice sau disarmonice. Abia Tratatul dela Trianon a fost în stare să schimbe structura acestora dându-i concertului economic mondial, trei organisme armonice.

Trei state au beneficiat de justiția etnică și economică; unul singur numai a pierdut economicește, câștigându-și însă în schimb completa independentă politică; acel stat este Ungaria.

"Justice for Hungary" este strigătul de alarmă al revisionismului difuzat mai ales în lumea anglo-saxonă. Ce fel de justiție? Cea politică și etnică, și s'a făcut. Cea economică însă nu i s'ar putea face, decât în detrimentul altor trei state. Trei state ar trebui sacrificate pentru unul singur, - spre a comite un singur gest de justiție economică și trei infracțiuni economice și etnice.

T. Cristureanu

T. Cristureanu